

Vývoj regulatorního prostředí v ČR jako součásti EU

Sylva Floríková, Head of Compliance, Komerční banka

23. května 2012

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Obecné trendy ve vývoji regulací bank

- **Banky jsou považovány „za ty, co způsobily krizi“**
  - Víra, že pevnější regulací bank se zamezí krizím
    - Odhady MMF:
      - náklady bank/úvěrových institucí v EU souvisejících s krizí v období 2007 a 2010 až téměř 1 bilion EUR nebo 8 % GDP EU
      - Čerpaná fiskální podpora poskytnutá úvěrovým institucím v EU: 2 biliony EUR v podobě státní podpory v letech 2008 a 2009 (EK schválila celkem 4,6 bil. EUR státní pomoci)
  - **Názor, že je potřeba omezit možnost bank vybírat „nespravedlivé“ zisky**
- **Banky (příp. další finanční instituce) čelí „regulatorní smršti“**
  - Cca 40 základních evropských i domácích regulací (odhad Compliance KB) v přípravě na všech níže uvedených úrovních
  - K předpisům typu nařízení se připravují desítky standardů a pokynů na úrovni ESMA/EBA (např. EMIR bude spojen se 40 standardy vydanými ESMA)
    - Komplikováno tím, že v ČR se mění řada soukromoprávních předpisů (zejména občanský zákoník, zákon o korporacích)
- **Zásadní význam regulace na evropské úrovni**
  - **Snaha centralizovat moc do rukou EK (příp. EP), evropských orgánů dohledu (EBA/ESMA)**
    - Vydávání nařízení a závazných technických standardů (EBA/ESMA), ale i tzv. pokynů a doporučení - přímo aplikovatelných bez transpozice do právních předpisů jednotlivých zemí
    - Omezený vliv ČBA a českých bank, jakož i ČNB a dalších českých státních institucí na tuto regulaci
    - Nemusí se vždy „hodit“ pro české prostředí
- **Roste „agresivita“ regulátorů**
  - **Sankce (nově CRD IV/CRR – sjednocení sankcí, sankce vůči manažerům)**
  - **Soustavná komunikace ze strany ČNB**

Fungování evropských regulatorních orgánů

■ Vytvořeny makro a mikroohledového orgány

- Středobodem je obezřetnost
- Makro-obezřetnostní dohled – ESRB
- Mikro-obezřetnostní dohled – EBA a ESMA (dále EIOPA pro pojišťovny)

- **EBA/ESMA vydávají:**
  - Závazné technické standardy – EBA vytvoří návrh, který schválí EK v podobě nařízení
  - Obecné pokyny a doporučení – oblasti, na které se nevztahují standardy – vydávají přímo – nejsou závazné, ale aplikuje se pravidlo „comply or explain“
    - Adresáti jsou dohledové orgány i finanční instituce

- **EBA zmocněna vydat 100 závazných technických standardů a 20 pokynů a doporučení k CRR**
- **ESMA je zmocněna vydat cca 40 závazných technických standardů k EMIR**

Fungování evropských regulatorních orgánů

■ Dopad:

- Omezená možnost ovlivnit znění regulací
- Potřeba „číst“ nové regulace alespoň v češtině a angličtině (princip profesionální péče deklarovaný ČNB)
- Problémy s interpretací (a těžkosti s rychlostí vyjasnění interpretačních problémů)

■ Tato situace pro banky znamená:

- Vyšší požadavky na kvalifikaci zaměstnanců bank
- Vyšší požadavky na kapacity
- Vyšší riziko nesouladu s právními předpisy:
  - Rozsah samotných regulací
  - Počet regulací
  - Komplikovanost a detail regulací

Role České národní banky a České bankovní asociace

■ ČNB:

- Bude vydávat menší množství obezřetnostních regulací a regulací pro kapitálové trhy (viz. role ESMA/EBA)
- Možná bude možnost ovlivnit znění regulací menší než nyní
  - Zřejmě dojde k velké novele vyhlášky 123/2007
- Bude provádět dohled nad dodržováním regulací
- Bude ukládat sankce

■ ČBA:

- Musí orientovat svoji komunikaci již na evropské orgány
  - Využívat i možnosti komunikace přes MFČR, ČNB, EBF

Vývoj regulací

- **Nové regulace dopadající na banky jsou vydávány na**
  - mezinárodní úrovni (Evropská komise/Evropský parlament/EBA/ESMA)
  - lokální úrovni (Parlament ČR, ČNB)
  - lokální úrovni v zahraničí (s extrateritoriálním dopadem)

- **Oblasti regulací s největším „pohybem“**
  - **Obezřetností pravidla (např. Capital Requirements Regulation/Capital Requirements Directive IV, pojištění vkladů)**
  - **Ochrana spotřebitelů (např. systémy pojištění vkladů, distribuce na finančním trhu)**
    - Vedle pravidel ochrany spotřebitele se objevuje i cenová regulace!
    - Důkaz kladen na profesionalitu osob poskytujících finanční služby
    - Platební styk (např. revize PSD, ale i zákon o oběhu bankovek a mincí)
    - Ochrana osobních údajů – revize Data Protection Directive
  - **Ochrana investorů a transparentnosti kapitálového trhu (např. novela MiFID, EMIR, novela Transparency Directive, Securities Law Directive atd.)**
  - **Další oblasti (opatření proti daňovým únikům (FATCA), proti korupci (zákon v VB), speciální záležitosti – penzijní reforma v ČR)**

Vývoj regulací – ochrana spotřebitele

■ Evropské iniciativy vs. české iniciativy

■ EU:

- Responsible Mortgage Lending and Borrowing – směrnice
- Financial inclusion – zřejmě nařízení
- Banking fee transparency – zřejmě nařízení
- Product tying – studie

■ ČR:

- Regulace poskytování finančních služeb
- Stálé úvahy o regulaci výše úroků

■ Role ČNB posílena

- Odbor ochrany spotřebitele vs. útvar Odborné péče (Dohled nad finančním trhem)
- Nárůst stížností klientů všeho druhu na ČNB
- Velmi podrobné zkoumání případů ze strany ČNB
- Cílem není „ochránit konkrétního klienta“, ale odhalit systémové problémy v bance

Vývoj regulací – obezřetnostní pravidla

- **Capital Requirements Regulation/Capital Requirements Directive IV**
  - Struktura kapitálu
  - Kapitálové polštáře a minimální požadavky na kapitál
  - Zveřejňování informací o bance a reporting na regulátory
  - Požadavky na likviditu a omezení velikosti rozvahy (tzv. leverage ratio)
  - **Správa společnosti**
  - Sjednocení sankcí, sankce i vůči manažerům

- **Novinky ve správě společnosti**
  - **Vytvoření tzv. Risk Committee**
    - Členové výlučně bez výkonných funkcí v bance
    - Radí bance v oblasti celkového risk apetitu a strategie, jakož i v dohledu nad senior managementem
  - **Omezení počtu orgánů, ve kterých může být člen vedení banky (u nás zřejmě představenstva)**
    - Jedna výkonná funkce + 3 nevýkonné funkce
    - 5 nevýkonných funkcí

Vývoj regulací – penzijní reforma

- **Připravenost banky a penzijní společnosti provozovat činnost důchodového a dodatkového penzijního spoření**
  - **Kulturní šok pro penzijní fondy!**
    - Z jednoduché regulace k regulaci prakticky totožné s investičními společnostmi
    - Velké nároky na kvalitu procesu prodeje produktů
      - Investiční dotazníky
      - Rozsáhlý seznam dokumentů, které je klientovi nutné předat
      - Záznam z jednání s klientem
    - Velké nároky na odbornou a profesní zdatnost prodávajících
      - Produkty nejsou jednoduché
      - Z důchodové spoření není prakticky možné vystoupit!
    - Omezení nákladů na marketingové kampaně a bonusů za prodej produktů (cenová regulace)
  - **Rizika**
    - Reputační
    - Riziko nesouladu s právními předpisy
    - Rizika sankcí

Obecné trendy ve vývoji regulací bank – dopad na audit

- **Je banka připravena akceptovat do svých procesů, vnitřních předpisů a dokumentace takové množství regulací?**
  - Je informováno vedení o nových regulacích?
  - Zásadní problém s tím, že nebude stačit číst jen české verze nařízení a technických implementačních standardů
  - Požadavky na kvalifikované pracovníky na útvarech zabývajících se regulací
  - Náklady na zavedení a udržování souladu s regulacemi
  - Riziko krátké implementační doby

- **Věnovat pozornost „faktickému souladu s regulacemi“**
  - Požadavek na kvalifikaci auditorů
  - Spolupráce s útvary Compliance/Právní